Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue | Mellersta Österbottens välfärdsområde

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN KIRJALLINEN LAUSUNTOPYYNTÖ 9.10.2026

HE 175/2026 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

Kiitämme mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle koskien valtion vuoden 2027 talousarviota. Lausumme talousarvioluonnoksen kohtaan talousarvion luku 9./Hyvinvointialueiden talous.

Tuomme esille alle kirjaamamme asiat.

1. Hyvinvointialueiden rahoituksen indeksitarkistuksena käytetään hyvinvointialueindeksiä. Sen laskennassa tulisi yleisen ansiotasoindeksin sijaan käyttää hyvinvointialueiden ansiotason muutoksia heijastavaa indeksiä.

Arvio tulevan vuoden hyvinvointialueindeksin vaikutuksesta alueiden yleiskatteisen rahoituksen määrään on +2,71 % / +743 M€. Se ei riitä kattamaan hyvinvointialueilla tulevana vuonna toteutuvia TES-korotuksia. Hyvinvointialueindeksin laskennassa tulisi yleisen ansiotasoindeksin sijaan käyttää indeksiä, jossa huomioitaisiin sote-ja pela-sektorin ansiotason muutos.

Asialla ei liene valtion budjetin kuluja kasvattavaa vaikutusta, sillä indeksitarkistuksen perusteella kasvava valtion rahoitus riittäisi nykyistä paremmin TES-korotuksiin. Tällöin hyvinvointialueiden rahoituslain mukainen rahoituksen jälkikäteistarkastus vastaavasti pienentyisi (alueiden tuloksen parantuminen, joka pienentää rahoituksen pohjassa olevaa jälkikäteistarkastusta).

Hyvinvointialueindeksin laskenta		
Indeksi	**Paino**	
Yleinen ansiotasoindeksi	0,60	3,19 %
Kuluttajahintaindeksi	0,30	1,86 %
Työnantajien sotumaksut	0,10	2,34 %
Hyvinvointialueindeksi	**1,00**	**2,71 %**

2. Hyvinvointialueiden tehtävälainsäädännön ja asiakasmaksujen muutosten vähennysten tulee perustua realistisiin arvioihin siitä, minkä verran muutokset tuovat alueille lisätuloja tai pienentävät kuluja

Hyvinvointialueiden tehtävälainsäädännön ja asiakasmaksujen muutokset vähennetään etukäteen valtion yleiskatteisesta rahoituksesta. Ymmärtääksemme vähennysten laskenta on kategorista eikä siinä huomioida esimerkiksi asiakasmaksujen korotusten luottotappioita kasvattavaa määrää. Näin ollen muutoksia ei tulisi täysimääräisesti vähentää hyvinvointialueiden rahoituksesta, vaikka se hieman kasvattaakin valtion budjettiin sisältyviä kuluja.

Toisena esimerkkinä nostamme esille tulevan vuoden valtion rahoitusta vähentävän teknologian käyttöönoton kotihoidossa (-16,2 M€) sekä ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen kehittämisen teknologiaa hyödyntäen (-34,7 M€). Muutokset vaativat käytettävän

teknologian kilpailuttamista ja käyttöönottoa, joten niiden toimeenpano kestää. Valtion yleiskatteista rahoitusta ei täten tulisi täysimääräisesti vähentää hyvinvointialueiden rahoituksesta.

3. Rahoituslain kehittämistä tulee edelleen jatkaa

Valtion yleiskatteisen rahoituksen jakautuminen hyvinvointialueiden kesken kaipaa edelleen rahoituslain kehittämistä. Konkreettisimmin tämä näkyy asukasmäärältään kasvavien alueiden rahoituksen kasvuna verrattuna asukasluvultaan pieneneviin alueisiin.

Hyvinvointialueiden rahoitusmallia tulee kehittää siten, että se tukee valtion tavoitetta julkisen talouden kestävyyden vahvistamisesta ja kustannusten kasvun hallinnasta, kuitenkaan vaarantamatta hyvinvointialueiden mahdollisuuksia suoriutua lakisääteisistä järjestämisvastuistaan. Rahoitusmallin kehitystyössä tulisi entistä paremmin ottaa huomioon palvelutarpeen kasvu, väestörakenne, alueelliset erot sekä toiminnan uudistamisesta saatavien hyötyjen realisoituminen eri aikajänteillä. Näin toimien hyvinvointialueiden rahoitus saadaan nykyistä paremmin vastaamaan todellista tarvetta.

Kokkolassa 7.10.2026

KESKI-POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE SOITE

Mikko Komulainen
Hyvinvointialuejohtaja

Helinä Saarela
talousjohtaja